

Kevät 2003

Armo kuuluu vain ihmisille, ei instituutioille.

Pääministeri Anneli Jäätteenmäen korvat olivat tulleet hänelle kalliiksi. Jäätteenmäki oli noussut keväällä 2003 hallituksen johtoon vaalikampanjalla, jossa keskeinen rooli oli salaisilla Irak-papereilla. Niillä hän oli mielikuvissa kytkenyt pääministeri Paavo Lipposen ja Sdp:n Yhdysvaltojen johtamaan Irak-haukkojen rintamaan. Tilanne ryöstäytyi käsistä, kun paljastui, että salaisen ulkopoliittisen aineiston oli Jäätteenmäelle toimittanut tasavallan presidentin neuvonantaja Martti Manninen.

Suomen vaikutusvaltaisimman poliitikon pitää pystyä perustelemaan tekonsa ja poliittisten instituutioiden noudattaa lakia. Ensimmäistä kertaa vuoden 1987 jälkeen oli mahdollista, että hallitus kaatuu kesken vaalikauden. Tässä tilanteessa pääministeri oli karkaamassa Kreikkaan Thessalonikissa pidettävään EU:n huippukokoukseen.

Tiistai 17. kesäkuuta 2003

Raskas uutistappio Helsingin Sanomille. Ilta-Sanomat kertoi, että Irak-vuotaja oli presidentin neuvonantaja Martti Manninen. Kaikki Suomen tiedotusvälineet olivat yrittäneet selvittää asiaa. Niin myös Helsingin Sanomien politiikan toimitus.

Iltapäivällä toimituksen esimies Atte Jääskeläinen tuli nojaillemaan työpisteeni särmiin.

- Jonkun pitää huomenna lähteä Brysselin-kirjeenvaihtajan avuksi Thessalonikin huippukokoukseen. Haluatko lähteä?

Huippukokousten seuraaminen on raskasta. Päivät venyvät pitkiksi, sillä huippukokousten tärkein päätöksentekofoorumi, päämiesten illallinen päättyy usein vasta puolen yön maissa. Tiedotustilaisuudet ovat tämän jälkeen. Aikaa jutun kirjoittamiseen on tavallisesti parisenkymmentä minuuttia. Aikataulupaine kello 1 yöllä syö vatsakalvoa.

Toisaalta minua houkutteli todennäköisesti ainutlaatuinen mahdollisuus päästä läheltä katsomaan, kuinka Suomen korkein poliittinen johto toimii näin vakavassa poliittisessä kriisissä aikana.

Juhannussuunnitelmat menisivät uusiksi ja kymmenkunta tapaamista olisi siirrettävä muualle, mutta tilaisuus oli liian houkutteleva hukattavaksi.

Alkoi viisi hermoja venyttävää vuorokautta. Niiden jälkeen Suomen tasavallan ensimmäinen naispääministeri oli eronnut, toinen ministeri joutunut iltapäivälehdien kanteen ja minä lähes pahoinpidellyksi. Kahdesti.

Keskiviikko 18. kesäkuuta 2003

Hieman ennen puolta päivää olin matkalla Helsinki-Vantaan -lentokentälle. Kävin läpi EU-toimittajalle tärkeiden tavaroiden tarkistuslistaa. Lentoliput, passi, Eurocard, matkapääte, laturi kännykälle, mp3-soitin ja rulla teippiä.

Lentolippu, passi ja luottokortit takaavat sen, että toimittaja pääsee matkalle. Matkapääte ja kännykkä siirtävät toimittajan ajatelmat toimitukseen. Kun presidentti Urho Kekkonen neuvo ulkoministeri Ahti Karjalaiselle oli, että käy kusella aina kun voit, nykyaikaisen toimittajan maksiimi on: Lataa aina kun voit.

Kiitin mielessäni Brysselin lennonjohtoa moottorien käynnistysluvasta kun kone nytkähti liikkeelle aikataulussa. Pistin kuulokkeet korviin. Sata desibeliä auttaa kuulemaan ajatukset selvemmin silloin kuin sadan desibelin aiheuttajan voi itse valita.

Teippirullaan palaan myöhemmin.

Istuin tinaputkessa yhdeksän kilometrin korkeudessa ja mietin loppuviikon juoksutusta. Kotimaan poliittinen tilanne oli aiheista ensimmäinen. Pääministerin ja presidentin sotkeutuminen asiakirjavuotoon ei ollut pikkujuttu. Kaikki keskeiset toimijat olisivat Thessalonikissa, ja kommentit oli pakko saada.

Juhannusviikko tarkoitti sitä, että Helsingin Sanomat ei ilmestyisi lauantaina ja sunnuntaina. Jos kokous venyisi lauantain puolelle, ei se enää tarkoittanut enää, että toimittajana en voisi enää tehdä mitään. Netti on aina nälkäinen.

Uhrasin ajatuksen myös uutistappiollemme. Olin työtovereitteni kanssa soittanut maanantaina 16. kesäkuuta kymmeniä puheluita Jäätteenmäen lähteen selvittämiseksi. Kaikki suhteet ja ideat oli käytetty, mutta selvää ei ollut tullut. Läheltä kuitenkin piti. Olin maanantaina illalla saanut hieman kello 20 jälkeen saanut Bruce Springsteenin konserttiin tekstiviestin, joka nosti karvat pystyyn. Viestin teksti oli: "Tämän jälkeen valtiokalenterista poistuu yksi kepujainen."

Lähettäjä oli merkittävä poliitikko, joka ilmiselvästi tiesi, että vuotojupakassa on tapahtumassa jotain. Olinkin jo ihmetellyt, miksi hän ei ollut vastannut useisiin soittopyyntöihini. Bruce Springsteen veti E-Street-bändinsä kanssa stadionin lavalla täysillä ja omin eväin konserttiin varustautuneet yrityslippulaiset pitivät älämölöä

vieressäni, joten siirryin Olympiastadionin alakertaan soittamaan lähteelleni. Kysyin suoraan kuka vuotaja on? Hän ei suostunut nimeämään vuotajaa.

Soitin esimiehelleni ja yritimme dekodata viestiä. Emme saaneet asiaan selvyttä.

Myöhemmin kuulin, että Mannisen nimen julkaiseminen oli ollut Helsingin Sanomissakin erittäin lähellä, koska tieto mahdollisesta vuotajasta oli tullut toimitukseen muuta kautta.

Tietoa ei kuitenkaan julkaistu, koska tällaisessa asiassa ei voi tehdä virhettä.

Ilta-Sanomat oli voittanut tuon erän.

Jätteentmäki ei ollut ensimmäinen oppositiopoliitikko, joka oli saanut luottamuksellista aineistoa käyttöönsä. Suomessa vallitsi ulkopoliitikassa tuohon aikaan vielä vahva konsensushakuisuus, joka tarkoitti sitäkin, että hallitus piti myös oppositiossa olevan suuren puolueen johtajan ajan tasalla.

Jätteentmäen virhe oli tietojen käyttäminen pääministeri Paavo Lipposta vastaan suunnatussa poliittisessa operaatiossa. Esko Aho sai tietävästi oppositiojohtajana samantapaista aineistoa kuin mitä Jätteentmäellä oli hallussaan. Aho oli sen verran viisas, että ei siteerannut sitä julkisesti.

Myös presidentti Tarja Halonen oli hankalassa tilanteessa. Mannisen paljastuminen Jätteentmäen infoajaksi oli käynnistänyt arvelut siitä, että Halonen tiesi Mannisen ja Jätteentmäen tietojenvaihdosta. Tämä taas tarkoittaisi sitä, että Halonen olisi auttanut keskustaa vaalikamppailussa, jossa myös Sdp tavoitteli suurimman puolueen paikkaa. Tämä taas olisi väistämättä säteilyt presidentin ja hänen entisen taustapuolueensa, ja entisen pääministerin, puhemies Paavo Lipposen väleihin.

Uhrasin ajatuksen myös liikkumiselle. Kokouspaikka oli yli sadan kilometrin päässä Thessalonikista Halikidikin niemimaalla Porto Carrasissa, ja hotellinkin noin parinkymmenen kilometrin päässä kokouspaikasta. Taksin saaminen pienessä kaupungissa, johon on heitetty parituhatta itseään tärkeänä pitävää kansainvälistä journalistia, ei olisi helppoa.

Pienensin äänenvoimakkuutta mp3-soittimessani ja jätin ongelmat odottamaan ilmaantumistaan. Ensin dead-line, sitten murheet.

Mukavinkin lento päättyi joskus. Olin taksissa matkalla hotelliin. Tarkoitus oli majoittua ja käydä ottamassa pääministeri vastaan, kun hän saapuisi omaan hotelliinsa illalla. En ollut mahtunut kyseiseen hotelliin, koska se oli täynnä huippukokousta edeltävän EU:n liberaalitapaamisen osallistujia.

Helsingin Sanomien matkapalvelu oli hoitanut matkajärjestelyt puolestani. Niinpä minulla ei ollut ennakkokäsitystä ensimmäinen majoitukseni tasosta. Kaupunki muuttui ensin esikaupungiksi ja sitten maaseuduksi. Taksin kaartaessa hotellini pihaan näin betonimyllyn, joka laiskasi yhdisti vettä, hiekkaa ja sementtiä hotellin laajennusosan raaka-aineeksi.

Vastaanotto oli moitteettoman ystävällinen. Ei ihme, sillä hotellissa oli lisäksi asukas kahdessa muussa huoneessa. Henkilökunnan ei tarvinnut stressata.

Matkalla oleminen eristää helposti päivän tapahtumista. Kun lähdin lentokentälle Helsingissä, taistelutahtoinen Jäätteenmäki esiintyi eduskunnassa. Kohutut asiakirjat olivat tulleet hänelle pyytämättä ja yllättäen.

Katsoin hotellihuoneeni ikkunasta takapihan keskeneräistä uima-allasta, kun avasin matkapuhelimeni. Esiin piippasi kymmenkunta viestiä. Neuvonantaja Manninen oli minun killuessa taivaalla antanut STT:lle lausunnon, jonka oli suoranainen pommi. Mannisen mukaan Jäätteenmäki oli nimenomaan pyytänyt häneltä materiaalia vaalikampanjaansa varten ja antanut materiaalin toimittamista varten yksityisen faksinumeronsa. Manninen ei aikonut käydä syntipukiksi.

Kotitoimituksesta kerrottiin, että on epävarmaa tuleeko Jäätteenmäki huippukokoukseen vai ei. Näytti siltä, että pääministeri oli valehdellut eduskunnalle.

En jäänyt odottelemaan. Soitin valtioneuvoston kansliaan apulaistiedotuspäällikkö Mikko Norrokselle, joka oli tulossa Thessalonikiin pääministerin seurueessa. Sovimme, että hän pitää minut ajan tasalla tilanteesta ja ennen kaikkea siitä, milloin pääministeri saapuu. Jo nyt oli selvää, että alkuperäistä lentoaikataulua muutetaan.

Mitä voi toimittaja tehdä hotellihuoneessa, pellon keskellä, parin tuhannen kilometrin päässä kotimaasta silloin kun kotimaassa riehuu yksi itsenäisyyden ajan pahimmista poliittisista kriiseistä? Mennä syömään. Kello 19.00 maissa päätin jättää minibaarin pähkinät sikseen. Koska vaihtoehtoa ei realistisesti ottaen ollut, menin hotellin ravintolaan. Rakennuspöly oli asettunut ruokasalin nurkkiin ja katonrajaan. Rakennussiivoojilla oli ollut kiire tai huono päivä. Keittiö kuitenkin oli auki, joten pyysin ruokalistan. Olin päätenyt jo lampaankylyykseen, kun nykyajan pääviestintäväline piippasi. Lähettäjä oli apulaistiedotuspäällikkö Norros.

"Jäätteenmäki eroaa", oli viesti kokonaisuudessaan.

"Mitä?? Tuleeko Jäätteenmäki Thessalonikiin?"

Ei tiedetä vielä. Kone on kyllä lähtövalmis, Norros vastasi. Jätteenmäki itse haluaisi tulla Thessalonikiin toimitusministeriön johtajana. Huippukokouksen kulisseissa oli tarkoitus yrittää sopia Italian kanssa kiista EU:n elintarvikeviraston sijoittumisesta, ja pääministeri halusi olla tapaamisessa paikalla. Oli myös mahdollista, että paikalle tulisi varapääministeri eli valtiovarainministeri, Sdp:n Antti Kalliomäki, sillä jonkun piti Suomea kokouksessa joka tapauksessa edustaa.

Norros huomautti, että Jätteenmäki aikoo ensin lentää Kultarantaan antamaan presidentille tilannekatsauksen päivän tapahtumista.

Tarjoilija odotti vieressäni. Ojensin ruokalistan takaisin ja selitin jotain urgent business callista.

Olin kaukana tapahtumista Tunsin itseni ulkopuoliseksi ja typeräksi.

Sovimme esimieheni Atte Jääskeläisen kanssa, että yritän vielä päästä siirtymään hotelliin, johon Jätteenmäen – tai mahdollisesti Kalliomäen – odotetaan saapuvan. Olisi mukava ilahduttaa saapujaa parilla kysymyksellä. Muita suomalaistoimittajia ei tiettävästi ollut kaupungissa, joten skuupin saaminenkin oli mahdollista.

Avasin puhelinluettelon, etsin numeron ja soitin hotelliin vastaanottoon. Toisessa päässä puhelua puhuttiin englantia amerikkalaisella aksentilla, toisessa suomalaisella.

Ensimmäinen vastaus oli, että vapaita huoneita ei ole. Vetosin siihen, että olen pohjoismaiden suurimman lehden kirjeenvaihtaja ja että minulla on tapaaminen hotelliin tulevan Suomen pääministerin kanssa. Turha vaatimattomuus ei toimi ulkomailla.

Puhelun toisessa päässä pidettiin neuvonpito. Kuiskuttelun jälkeen amerikanaksentti palasi langoille.

- Yes Sir, we have a room for you.

Erinomaista, ajattelin.

- It is a suite, 85 square meters with extra large bathroom. Hinta oli 350 euroa yöltä.

Olin kaksi vuotta aiemmin ollut pulassa juttumatkalla Strasbourgissa. Oman luottokorttini magneettiraita oli vioittunut, enkä saanut käteistä pankkiautomaatista. Soitin toimittajien kuluja tarkkailevalle toimituskamreeri Riitta Kymäläiselle ja selitin tilanteeni. Pyysin lupaa saada nostaa käteistä omiin tarpeisiini yhtiön Eurocardilla. Kymäläinen kuunteli selvitykseni kärsivällisesti.

- Kirjeenvaihtaja tekee kentällä niin kuin kirjeenvaihtaja tekee. Jos sinun tarvitsee nostaa rahaa niin nosta, kunhan toimitat kuitin. Minulla on toisella linjalla toimittaja, jolta on juuri palanut auto ja passi Egyptissä, joten jos sinulla ei ole muuta, niin hei hei. Klik.

Ainoa saatavissa oleva huone oli 85 neliön sviitti. Ajattelin Kymäläisen ohjetta ja tein niin kuin kirjeenvaihtaja tekee.

- Okei, I'll take it. I'll be there in half an hour, sanoin ja suljin puhelimen.

Tekotakkatuli loimotti uuden majoituspaikkani aulassa ja matala puheenhyrinä antoi kansainvälistä tunnelmaa. Muutama pienehkön EU-maan ministeri seisoskeli aulassa avustajakuntansa ympäröimänä. Kello 23 maissa olin syönyt kolme kupillista suolapähkinöitä ja juonut kolme pulloa Light-Colaa. Halusin olla tarkkana kun Jätteenmäki saapuisi. Combo oli kaikki mitä olin syönyt lentokonelounaan jälkeen. Puhelimeni pirinä aiheutti aulassa paheksuntaa. Soittaja oli Norros.

- Huonoja uutisia. Jätteenmäki ei tule tänä iltana, eikä tule Kalliomäkikään. Se tulee huomenna suoraan Porto Carrasiin.

Norros oli lyhytsanainen ja kireä. Tämän päivän juttutuotannon saldo oli tähän mennessä pyöreä nolla. Soitin esimiehelleni, joka kehotti ottamaan rauhallisesti.

Kävin tarkistamassa yöportieerilta, että hotellin edessä olisi aamulla takseja. Korostin että kuljettajan täytyy olla valmis lähtemään keikalle yli sadan kilometrin päähän. Halusin kirjautua sisään varsinaiseen kokoushotelliini ennen kokouksen alkua. Kirjautumista ei pidä jättää yöhön paikkakunnalla, joka on täynnä luottokortteja heiluttelevia tärkeilijöitä. Sovin tulevani vastaanottoon aamulla kello 8.

Uni ei tullut helposti. Pääministeri oli eronnut, ja hallituksen ykkösketju oli tulossa huippukokoukseen kireissä tunnelmissa. Jonkun pitäisi kysyä presidentti Tarja Haloselta ikävät kysymykset hänen roolistaan vuotojupakassa. Huomenna olisi päällä täysi rähinä.

Torstai 19. kesäkuuta 2006

Otin kauko-ohjaimen käteeni ja painoin nappia. Kymmenen metrin päässä raskaat verhot kuoriutuivat ikkunan edestä ja auringonvalo kirkasti sviittini. Good morning.

Aamiainen on parasta loistohotellissakin. Sen jälkeen hain tavarani, maksoin laskuni ja kuten sovittu, vastaanottovirkailija tilasi minulle taksin. Päivä lähti hyvin liikkeelle.

Siirryin hotellin edustalle odottamaan. Kolme poliisiautoa tukki pääsyn pääovelle. Pidin tätä normaalina, suurin kokouksiin liittyvänä turvallisuushakuisuutena.

Parinkymmenen minuutin päästä kävelin takaisin sisään. Hymyilevä vastaanottovirkailija valitti taksien hitautta ja sanoi taksin yleensä tulevan muutamassa minuutissa. Jäin istumaan aulaan näköyhteyden päähän vastaanottotiskistä. Virkailija ei pääsisi unohtamaan, että odotan.

Puolen tunnin päästä sain saman vastauksen. Normaalisti taksi tulee muutamassa minuutissa. Nyt jäin seisoskelemaan tiskille.

Kolmen vartin päästä pyysin esimiestä paikalle. Virkailija sanoi yrittävänsä soittavansa uudelleen taksikeskukseen. Miten niin uudelleen? Eikö sinne jo ole soitettu uudestaan? Ei oltu.

Puhelu kesti ja näin virkailijan ilmeestä, että uutiset eivät olleet hyviä. Virkailija pyysi kollegansa mukaan, kun hän tuli kertomaan ne.

Tilanne oli tämä: Taksini ei ollut tullut, koska kaikki taksit ovat Thessalonikin lentokentällä kyydittämässä kokoukseen osallistujia Porto Carrasiin. Lentokentälle ei pääse, koska kenttä on tilapäisesti suljettu ulkopuolisilta, jotta sinne saapuvat huippukokousvieraat pääsevät liikkeelle ilman mielenosoituksia.

Eli taksit ovat kentällä, jonne en pääse, eikä niitä voi tilata, koska ne ovat matkalle sinne minne minäkin haluan päästä.

Kysyin sinänsä syyttömältä virkailijalta, että miksi minun on annettu odottaa kolme varttia ennen kuin asia on selvinnyt. Sitten vaadin saada jonkinlaisen kyydin Porto Carrasiin. Olin juuri viettänyt 350 euron yön sviitissä, enkä ajatellut soittavani toimitukseen vain kertoakseni, että en pääse kokouspaikalle siksi, että en saa taksia miljoonakaupungissa. Alkoi kolmen virkailijan pow wow, intiaanikokous. Seurasin kiinnostuneena, kuinka kulttuurikansan edustajat yrittivät ratkaista Hankalan asiakaan -tapauksen.



Pian alakerrasta aulaan johtavasta portaikosta nousi esiin kokki. Rasvaisessa asussaan mies poikkesi aulan muusta väestä, joten huomio oli taattu. Virkailijat puhuivat miehelle salamakreikkaa ja pian mies tuli luokseni.

- You and me go. Friend take you to Porto Carras.

Vastaanottovirkailija oli järjestänyt niin, että aikaisen aamuvuoronsa juuri päättämässä ollut kokki heittäisi minut valtatie varteen, josta joku poimisi minut kyytiin. Kyyti kokouspaikalle maksaisi 120 euroa. Käteisellä. Kyyti valtatie varteen olisi ilmainen. Kirjeenvaihtaja tekee kentällä niin kuin kirjeenvaihtaja tekee. Sanoin okei ja kiitin virkailijatrioa. Harvoin on kolme naista hymyillyt minulle yhtä helpottuneena.

Matkalla valtatielle kokki ei sanonut sanaakaan. Viiden minuutin ajomatkan jälkeen hän pysäytti suuren teollisuushallin edustalle ja jäimme odottamaan. Havaitsin istuvani autossa tuntemattoman ja selvästi kyrsiintyneen kreikkalaisen kanssa, minulle tuntemattomassa paikassa, rahat ja matkatavarat mukana.

No, optimismi tuo onnea.

Pian kokki nousi autosta ja huomasi automme takaikkunasta meitä lähestyvän vaalean Peugeot-henkilöauton. Katolla oli taksikyltti. Huomiotani kiinnitti se, että auton oikea takarengas vipatti auton lähestyessä meitä. Auto oli luultavasti täräytetty kunnolla kadun reunaan. Tai ehkä Peugeot valmistaa Kreikan markkinoille vipattavalla takarenkaalla varustettua mallia. En tiedä.

Uusi kuljettajani nousi hymyillen autostaan ja aloitti murteellisen, mutta nopean englanninkielisen puheen. Hän sanoi olleensa jo yön töissä ja ottaneensa vielä tämän keikan palveluksena ystävälleen. Selvimmin hän lausui sanat: 120 euros. Nostin tavarani ja itseni uuden kyytini takapenkille ja lähdimme etelään kohti Halkidikia, jumalten ja jättiläisten maata.

Sadan kilometrin osuus niemimaaalle johtavaa maantietä oli eristetty tavalliselta liikenteeltä. Turvallisuudesta oli huolehtimassa 15 000 poliisia ja sotilasta. Poliiseja oli maantien varressa parinsadan metrin välein.

Uusi kuljettajani tulkitsi tilanteen niin, että nopeusrajoitus ei ollut voimassa, koska tie oli suljettu yleiseltä liikenteeltä. Niinpä etenimme 80 kilometrin nopeusrajoitusalueella välillä 140 kilometrin tuntivauhtia. Kuljettaja oli ilmeisesti oikeassa, sillä aseistetut poliisit tuijottivat sivuteiden risteyksistä ohi paahtavaa taksiamme ilmeettöminä.

Rannikotie oli mutkainen mutta hyvässä kunnossa. Maanviljelijöiden ylikulkusiltoihin kiinnittämässä banderolleissa haukuttiin EU:ta maatalouden tappolinjasta. Pian Aigeianmeri

alkoi välkkyä tien oikealla puolella. Ihailin merta ja auringonpaistetta, joka toisaalta teki olon ilmastoimattomassa taksissa tukalaksi.

Viallisen pyörän värinä välittyi takaistuimesta selkääni. Olin varma, että jossain vasemmalle kaartavassa mutkassa takarengas ohittaisi meidät, syöksyisi alas jyrkänteeltä ja seuraisimme sitä mereen.

Maisema vaihtui ja asiat etenivät. Kaivoin Suomen Matkatoimisto Oy:n majoitusvoucherin povitaskustani ja varmistin, että kuljettajani tiesi mihin olemme menossa.

Tienvarressa olevat entiset kalastajakylät olivat muuttuneet majoituskeskuksiksi. Ohitimme kylän toisensa perään, kunnes kuljettajani yhden kohdalla hidasti. Tien oikealla puolella oli neljän rakennuksen ryhmä. Päärakennus oli perinteinen hotelli ja sivurakennukset osin huoneistoja osin tavallisia hotellihuoneita. Sievät kivetyt käytävät yhdistivät rakennuksia. Pysähdyimme hotellirakennuksen lasiovien eteen ja tarkistin vielä kerran, että kuljettajani ymmärtää odottaa. Kokouksen seuraaminen 20 kilometrin päästä on vaikeaa, jos ei ole Ronald Reagan, joka pystyi selostamaan basball-ottelun olematta paikalla.

Lasiovet tekivät minulle automaattisesti tietä ja astuin vastaanottoon. Nicht so schön kann Mann sein lauloi Gitte Henning vuonna 1974. Vastanonon Karva-Adonis epäilemättä ajatteli Giten laulaneen hänestä. Hymy ulottui pääläelta pääläelle ja viikset olivat kuin meksikolaisella kenraalilla.

- Welcome Sir.

Otin tervetuloivotuksen vastaan vastakohteliaisuudella ja ojensin hotellivoucherini.

Adonis otti majoituslappuni ja alkoi räpistellä tietokonetta. Loin silmäyksen ympärilleni.

Tämäkin hotelli oli remontoitu hiljattain, epäilemättä EU-tuilla. Vastanonno oli siisti ja jopa tyylikäs. Mielialani kirkastui entisestään.

Adoniksen ilme sen sijaan synkistyi.

- Sir, you don't have a reservation.

- Yes I do.

- No you don't.

Naputin etusormellani vastaanottotiskillä olevaa majoituskuponkia ja sanoin, että huone on löydyttävä. Sain painokkaan vastauksen, jonka mukaan hotelli oli täynnä.

Harkitsin tilannetta. Minulla oli varauksesta mustaa valkoisella ja olin oikeassa hotellissa oikeana päivänä. Vetäydyin hieman sivummalle ja tarkistin asian vielä matkapalvelusta. Kyllä, olin oikeassa hotellissa.

Päättelin Adoniksen myyneen huoneen jollekulle muulle. Päätin että tällä kertaa suomalainen ei peräydy anteeksipyydellen. Olinhan oikeassa.

Päätöstä seuranneen sanavaihdon äänenpaine sai muut vastaanottovirkailijat vilkuilemaan suuntaamme. Toistin vaatimukseni: Huone ja heti.

- It's not possible.

Päättelin Adoniksen pitävän suomalaisia harmittomina tumpuloina, joilta voi huoletta viedä huoneen, toisin kuin esimerkiksi arroganteilta ranskalaisilta. Päätin antaa takaisin ranskalaisella mitalla. Otin käyttöön diplomatiassa harvoin käytetyn f-sanan.

- I want my fucking room and I want it fucking now.

Vastaanottokenraali hengitteli kiivaasti. Hieman sivummalla seisonut naisvirkailija otti puhekykynsä menettänyttä miestä käsitaiteesta ja talutti tämän takahuoneeseen. Virkailija pyysi minua odottamaan hetken ja viittoili aulassa olevia tuoleja kohti. Olin viimeksi kuluneen vuorokauden aikana odottanut hotellin aulassa jo kohtalaisen tovin, joten homma oli tuttua.

Aikaa kului ja verenpaine pysyi korkealla. Mieleeni tuli ulkona odottava taksikuski. Olisi aivan sopivaa, että taksista ja miehestä olisi ulkona jäljellä enää vain mustat kiihdytsraidat. En ollut maksanut kyytiä, mutta toisaalta hänellä oli takapenkillään matkatietokone mustassa pörssissä myytäväksi.

Kävin ulkona antamassa tilannetiedotuksen. Kuljettajani nojaili autonsa konepeltiin ja veti röökiä. Selitin että on pieni problem ja että wait. Uskoin hänen ymmärtäneen.

Silmäkulmasta näin kuinka aulassa tilanteen haltuun ottanut naisvirkailija paimensi pihan perällä kahta repputuristia tuntemattomaan määränpäähän. Arvelin huoneeni juuri vapautuneen.

Palaisin aulaan lukemaan kreikkalaista paikallislehteä. Muutaman minuutin odoteltuani takahuoneessa soi puhelin ja siellä kuiskuteltiin jotain. Puhelu päättyi ja hymynsä jälleen löytänyt hotellikenraali tuli jälleen vastaanoton puolelle.

- Sir, we have a room for you.

It's not possible, my ass. Taas kerran.

Kiitin, täytin hotellikortin, otin avaimeni ja kävelin sivurakennukseen. Huone oli siisti. Laskin laukun sängynpäähän, tarkistin wc:n varmistaakseni, että suihku toimii ja että Norman Bates ei asu siellä. Laitoin pari ajatusta repputuristien suuntaan. Thanks friends! Onhan se mahdollista, että heidät siirrettiin sviittiin.

Aamun ensimmäinen tehtävä oli suoritettu. Hotelli oli varmistettu. Nyt piti vielä päästä kokouspaikalle.

Linkuttava Peugeotimme kiilasi hotellin pihasta kahden mustien autojen saattueen väliin. Maisemaa alkoi vaihtua rivakasti.

Puhuminen Thessalonikin huippukokouksesta on yhtä totta kuin väite että Länsi-Intian saaristo sijaitsee Intiassa. Matkaa Thessalonikista huippukokouspaikalle oli maanteitse noin 120 kilometriä. Päämiesten piti toki alun perin kokoontua Thessalonikissa, mutta puheenjohtajamaa Kreikka pelkäsi levottomuuksia.

Mutta koska EU on EU, Porto Carras nimisessä lomakeskuksessa järjestettyä huippukokousta kutsutaan Thessalonikin kokoukseksi.

Halkidikin niemimaa jakautuu loppuvaiheessa kolmeksi niemeksi, joiden nimet ovat Cassandra, Sithonia ja Athos. Olin matkalla niistä keskimmäiseen, Sithoniaan. Niemi on saanut nimensä yhdeltä jumala Poseidonin pojista. Myyttien mukaan juuri Halkidikissa käytiin Jättiläisten taistelu, jossa jumalat Zeuksen johdolla löivät maan herruutta tavoitelleet jättiläiset.

Taisteluun otti osaa myös Zeuksen veli Poseidon. Jumalten hallitusneuvotteluissa Poseidonista oli tullut meren, maanjäristysten ja hevosten kuningas. Monipuolinen ministeriö. Poseidonin kerrotaan myös rakentaneen maailman ensimmäiset hevoskärryt. Luonteeltaan Poseidon oli äksy, mikä ei ole ihme, kun ajatellaan että hänen isänsä oli titaani, veljensä ylijumala ja yksi pojista kyklooppi.

Kun kreikkalainen matkamies puhkaisi kyklooppipojan – Polyfemoksen - silmän, oli luonnollista, että isän veri kuohahti. Hän päätti kostaa, ja omisti huomattavan osan ajastaan kyseisen matkamiehen vainoamiseen. Tielle nousi este toisensa jälkeen. Odysseuksen matka kotiin Troijan sodasta kesti kymmenen vuotta.

Tämänkertaisessa EU:n huippukokouksessa oli esillä myös Balkanin maiden asema. Hyvin sopivaa sillä kokouspaikkaa olivat jumalten jälkeen hallinneet muun muassa makedonialaiset, roomalaiset, gootit, hunnit, merirosvot, ottomaanit, serbit ja kreikkalaiset. Päässä käymäni historiallinen katsaus päättyi äkisti kun kuljettajamme jarrutti rajusti. Jarruvalot edessämme hehkuivat kuin hullun silmät. Tien poikki oli vedetty mellakka-aita, jota vartioi kaksi panssaroitua autoa ja useita aseistettuja vartioita.

Mustien autojen letkassa etenevä vaalea automme herätti vartijoiden huomion. Kuljettajani huomasi saman ja alkoi hiljentää. Kaksi kaulasta laiskasti roikkuvaa konepistoolia seurasi liikettämme. Oli piristävää ajatella, että vain lyhyt etusormen vetäisy liipaisimesta riittäisi siirtämään minut historiaan sumuun Polyfemoksen seuraksi.

Pysähdyimme pölyiselle pientareelle ja viralliset saattueet jatkoivat matkaansa. Aseet osoittivat tuulilasista sisään, kun kuljettajani kiersi ikkunaan korostetun hitaasti auki. Seurasi normaali koreografia. Kuljettaja ojensi paperinsa ikkunasta ja pian meidät viitottiin nousemaan autosta. Tein työtä käskettyä ja yritin olla niin kuin tilanteessa pitää olla. Ojensin passini ja kansainvälisen lehdistökorttini sotilaalle. Punaiseen kanteen kultakirjaimilla painettu Sana PRESS siinä sai sotilaan kysymään olennaisia.

- Press?

- Yes, from Finland.

Tämä riitti. Sotilas viittasi parinkymmenen metrin päässä olevaan turvatarkastukseen ja antoi luvan mennä.

Mutta.

Kuitti pitää olla tai toimittaja maksaa kulunsa, kuuluu toimituskamreeri Kymäläisen pääsääntö.

Kuljettajani repäisi jonkinlaisesta vihkosta sivun ja kirjoitti siihen "120 euros, Thessaloniki Porto Carras". Vakuuttava paperi.

Otin tavarani kantoon ja lähdin siirtymään turvatarkastukseen. Tarkastukseen oli noin kymmenen minuutin jono. Kansainvälinen lehdistö hikoili armottomassa auringonpaisteessa ja odotti.

Maailmassa on paljon turhaa. Selvää on, että vielä 2003 vallalla ollut rituaali, jossa kannettava tietokone piti ottaa pois kantolaukusta, käynnistää se ja näyttää, että kone käynnistyy, oli täysin hyödytöntä. Jos minä olisin maailman ovelin terroristi, saisin luultavasti aikaan laitteen, joka väläyttää näytössä jotain, vaikka kone olisi täynnä räjähdysaineita.

Pidättelin kiukkuani, pyyhin hikeä otsalta ja kiitin turvatarkastajaa oivasta työstä.

Olin vihdoinkin kokouspaikan aitojen sisällä. Tämä ei tarkoittanut, että olin kokouspaikalla. Sinne oli matkaa vielä lähes kilometri. Aurinko poltti niskaa. Kengänpohjat ottivat kiinni tiehen ja matkarollaattorini pyörät jyrisivät asfaltilla, kun etenin kohti lehdistökeskusta. Etenemistäni seurasi aurinkolasien takaa kolme neljä ilmeetöntä, hyväkuntoista turvamiestä. Radio naksahdelti silloin tällöin koodikieltään. Tiesin mitä ylipainoisen ja hikoilevan pikkutakkimiehen etenemistä seuranneet miehet ajattelivat.

Olin kotona. Siis lähes. Olin vihdoinkin lehdistökeskuksessa.

Siellä huippukokoustoimittajan ensimmäinen tehtävä on varata työpiste. Paikanvalinnan ensimmäinen tekijä on sijainti. Sijainti tiedotustilojen läheisyydessä säästää aikaa ja askelia.

Toinen kriteeri on näköyhteys tauluille, joista kokouksen etenemistä voi seurata. Aikataulut eivät pidä, joten ajan tasalla pysyminen vaatii jatkuvaa vilkuilua jättimäisille sähköisille ilmoitustauluille.

Kolmas kriteeri on pysyä mahdollisimman kaukana espanjalaisista. Neljäs huomioitava tekijä on sijoittuminen niin, että viereen ei jää tyhjää työpistettä.

Espanjalaiset ovat äänekkäitä, eikä heillä ole estoja huudella toisilleen, vaikka välissä sattuisi olemaan pari onnetonta suomalaista.

Itäeurooppalaiset puolestaan hoitavat sukuvelvoitteensa EU:n kulloisenkin isäntämaan laskuun. Tähän ryhmään kuuluvat etsivät lehdistökeskuksesta tyhjäksi jääneen paikan ja aloittavat yhteydenpidon kotiväen kanssa.

Riesasta pääsee niin, että kyseisen paikan puhelinpiuha irrotetaan pistokkeesta, piuhan päähän kierretään teippiä ja kiinnitetään pistoke uudestaan. Ja voilá!.Puhelin on mykkä ja työskentelyrauha on taattu. Tarvittaessa teipin voi helposti irrottaa.

Varasin paikat itselleni sekä hieman myöhemmin saapuvalla kirjeenvaihtaja Petteri Tuohiselle ja ryhdyin testaamaan yhteyksiä. Juuri kun koejuttuni lähetys epäonnistui kolmannen kerran matkapuhelimeni soi.

- Suomen Matkatoimistosta terve. Olit soitellut Helsingin Sanomien matkapalveluun hotelliongelma.

Näin olin. Aikaa Adoniksen tapaamisesta oli kulunut hädin tuskin kaksi tuntia.

- Nyt on käynyt niin, että sinulle on annettu mukaan väärät voucherit. Muutimme varaustasi, kun saimme huoneen lähempää kokouspaikkaa, mutta unohdimme lähettää uudet varaustiedot. Olet väärässä hotellissa.

Voi helvetin perkeleen helvetin perkele.

Ei pääse ylipistymään, kun tekee typeryksiä. Sovin että uudet tiedot laitetaan minulle sähköpostiin ja lähdin kahville miettimään tilannetta. Kirjeenvaihtaja Tuohinen saapui Brysselistä juuri sopivasti. Matka Thessalonikista oli ollut vaivaton. Takseja oli kentällä ollut runsaasti.

Hiihtäminen on verraton harrastus pääministerille, sillä tunturissa oppii kaatumaan tyylikkäästi. Ajatus on Urho Kekkosen.

Päätimme Tuohisen kanssa, että siirryn oikeaan hotelliin eli samaan hotelliin hänen kanssaan kuluja säästääksemme. Hotelli oli lisäksi yli kymmenen kilometriä lähempänä

kokouspaikkaa, joten liikkuminen olisi helpompaa. Rantakylän nimi oli lupaavasti Paradisos. Lisäksi Tuohinen on kerrassaan mainio seuramies, joten parit naurut siellä olisi taattu.

Arvelin että liikkeestäni ei "väärässä" hotellissani pidettäisi. Tilanne oli kuitenkin vielä tuntien päässä, joten siitä ei nyt kannattaisi murehtia. Ensin piti hoitaa jutut seuraavan päivän lehteen. Ennakkotiedot kertoivat presidentti Tarja Halosen olevan väsynyt. Tämä tarkoittaisi sitä, että hän olisi tavallistakin happamampi.

Kokous käynnistyi pikku hiljaa ja lehdistökeskus surisi satojen toimittajien takoessa juttujaan kasaan. Hämmäntynyt varapääministeri Antti Kalliomäki arvioi tilannetta kokouspaikan muusta maailmasta eristävän metalliaidan vieressä pitämässään tiedotustilaisuudessa.

- Olihan se tietysti ihan mahdotonta menoa ja täysin yllättävää, varapääministeri kommentoi pääministerin yllätyseroa.

Helsingin Sanomien toimittajilla on aseman tuoma velvoite kysyä ikävimmät kysymykset. Illan lehdistötilaisuudessa asetuin lehdistöteltassa eturiviin, jotta Halonen ei voisi väistää viittoiluani. Tehtäväni oli kysyä Haloselta, vuosiko Mannisen salaiset asiakirjat Jäätteenmäellä hänen luvallaan?

Vastauksella olisi merkitystä, sillä jos Mannisen toiminnalla oli presidentin lupa, ei Jäätteenmäen potkuilla eräällä tapaa olisi perusteita. Lisäksi se heittäisi ilmaan epäilyksen siitä, että presidentti olisi antanut ainakin hiljaisen tukensa pääministeri Paavo Lipposen päävastustajalle kevään vaalikamppailussa. Panokset olivat kovat. Tämä oli ensimmäinen kerta kun tiedotusvälineet pääsivät kysymään presidentin kommenttia vain vuorokausi aiemmin tapahtuneeseen hallituksen eroon.

Presidentti asettui paikalleen tiedotustilan etuosaan pystytetyille korokkeelle suupielet valmiiksi kupolina,

Suurvallan ja pienvallan erottaa monista seikoista. Halonen oli saapunut Thessalonikiin Suomen valtion vuokraamalla yksityiskoneella. Sieltä tarkoitus oli ollut siirtyä kokouspaikalle Kreikan hallituksen järjestämällä helikopterilla. Tämä kuitenkin ei ollut riittävän järeä peli, jotta lennonjohto olisi antanut nousuluvan, sillä Halkidikin yllä riehui ukonilma. Halonen oli joutunut tulemaan paikalle maanteitse, ja tästä syystä aikataulu oli heti alusta alkaen yli tunnin myöhässä.

Britannian pääministeri Tony Blairilla sen sijaan oli käytössä kaksi sotilaskäyttöön suunniteltua Chinook-kuljetuskopteria. Ne päivystivät vuorotellen kokouspaikalla. Britit

pitivät moottorit käynnissä 24 tuntia vuorokaudessa. Kun yksi lähti Ateenaan tankkaamaan, toinen oli jo tulossa laskuun kentän reunalla.

Halosen kannalta ikävää oli, että koptereiden laskeutumisalusta oli noin 40 metrin päässä Suomen delegaation käytössä olevasta teltasta. Kopteri jyrisi taustalla kun suomalaiset tiedotusvälineet valmistautuivat ottamaan vastaan mitä presidentillä oli annettavaa.

Presidentti kertoi tapahtumista dramaattisen sanankääntein. Jätteenmäen eroa hän kuvasi todella odottamattomaksi ja kauhistuttavaksi tilanteeksi.

Kysyin kysymyksiäni. Halosen ilme kertoi, että vastataan kun on pakko, mutta ei paljon huvittaisi. Hän kertoi saaneensa tiedon Mannisen roolista vasta kun Jätteenmäki oli siitä kertonut hänelle hallituksen eroa edeltäneeltä viikolla. Halonen kiisti jyrkästi antaneensa Manniselle luvan asiakirjojen luovuttamiseen.

Kiirehdin lehdistökeskukseen ja kirjoitin artikkelini. Otsikko oli: Halonen neuvoi Jätteenmäkeä kertomaan kuulusteluissa kaiken.

Tämän jälkeen odottelimme vielä varsinaista kokousantia eli EU-maiden linjauksia erinäisiin kokousasioihin. Sitten teimme jutut.

Oli lähes puoliyö ja edessä vielä yksi koettelemus eli hotellin vaihto.

Otimme Tuohisen kanssa taksin kokousalueen portilta. Vartin ajomatkan jälkeen saavuimme "väärälle" hotellilleni. Livahdin etupihalta sivurakennukseen. Laukkuni oli täsmälleen siinä, mihin olin sen noin 13 tuntia aiemmin jättänyt. Palasin hotellin edustalle, nostin tavarani taksin matkatavaratilaan ja suuntasin vastaanottoon. Toivoin sydämeistäni, että työvuoro olisi vaihtunut, eikä minun tarvitsisi kohdata aamuista Adonista uudestaan.

Lasiovet jakautuivat keskeltä jälleen kuin Punainenmeri Mooseksen edessä ja astuin sisään. Adonis tervehti minua leveällä hymyllä. Selitykset vain mutkistaisivat tilannetta.

Kävelin pää pystyssä vastaanottotiskille.

- I'm checking out.

Virkailija otti kiinni tiskin reunasta ja väri pakeni sormista.

- Is there something wrong with our hotel?

Kysymys oli asiallinen, mutta vaikea vastattava, sillä olin ollut huoneessani kahdella käynnillä yhteensä 30 sekuntia.

- No, I just want to check out.

Mies kääntyi kannoillaan ja painui takahuoneeseen. Kreikka on värikäs ilmaisukieli.

Metelin paikalle hälyttämä naisvirkailija kurkisti takahuoneeseen. Pian pajatus päättyi ja naisvirkailija tuli vastaanottotiskille.



- Is there something wrong with our hotel?

- No, I just want to change hotel. I want to be with my friends.

Viittasin pihalla olevaan taksiin, jonka ulkopuolella kirjeenvaihtaja Tuohinen ja viiksekäs taksikuski kiivaasti imivät savukkeitaan. Vastaanottovirkailijan ilme kertoi että jaahah, herra onkin homo.

Luottokorttini höylättiin ja hotelli otti maksun vain yhdestä yöstä. Ainakin toivoin niin.

Mielessäni näin kuinka raskain askelin kävelen kohti toimituskamreerin toimistoa selittämään, miksi kortillani on vietetty rantaloma Karibialla ja ostettu kuusituhatta kasetillista pornoa amsterdamilaisesta nettikaupasta.

Muodollisuuksien jälkeen kiipesin taksiin, huokaisin syvään ja olimme matkalla uuteen majoitukseen. Siellä kaikki varmasti toimisi. Meitähän osattiin odottaa.

Meillä oli matkavoucherit ja kaikki.

Uusi paikka oli fantastinen. Pienen kaksikerroksisen hotellin erotti hiekkarannasta kapea umpikujan päättävä sivukatu. Meren kohinaa, rauhaa ja hiekkarantaa. Mutta miksi ikkunoissa ei ole valoja?

Kello oli lähes yksi yöllä, mutta on varsin normaalia, että hotellissa vielä tähän aikaan on joku hereillä tai ainakin valmiina vastaanottamaan myöhäiset vieraat.

Kirjeenvaihtaja Tuohinen otti ohjat. Hän jyskytti hotellin vastaanoton oveen. Parin jyskytyskierroksen jälkeen yläkertaan syttyi valo. Hetken kuluttua hotellin alaovi avautui ja tiukkoihin mikropöksyihin pukeutunut nuori nainen kurkisti ulos. Tukka oli huolettomasti sekaisin ja arvelin tytsin juuri heränneen.

Kymmenen minuutin kuluttua olimme huoneissamme. Avasin parvekkeelle johtavan oven ja kuuntelin meren kohinaa. Täällä voisi viihtyä.

Mutta työt ensin. Pidimme kirjeenvaihtaja Tuohisen kanssa yöllisen toimituskokouksen parvekkeellani. Huoneen jääkaapissa oli neljä olutta, joka on kahdelle miehelle juuri oikea määrä hyvän työsuunnitelman laatimiseen. Sovimme herätysajaksi kello 6.30, sillä kokouspaikalla piti olla ennen kello kahdeksaa. Tämän jälkeen viralliset delegaatioitten saapuminen sotkisi liikenteen yli tunniksi.

Nyt kello oli jo 2.30. Kuuntelin vielä hetken Aigeianmeren kohinaa. Hyvin tarpeellisen suihkun jälkeen hyppäsin sänkyyn. Vaikka uutsivoittoja ei ollut tullut, olimme sentään saaneet aikaiseksi sivun verran poliittista journalismia ja kommentit kaikilta pääpelureilta lehteen.

Agnus Dei. Jumalan karitsa oli väsynyt. Silmäni kävivät yhä raskaammiksi ja kaikki hidastui...

Skviik sviik sviik sviik sviik sviik.

Mitä helvettiä tämä on? Hotellissa ei ollut ilmastointia, mutta tuuletin oli. Se vinkaisi jokaisella kierroksella kuin koiran purulelu. Virta pois ja uusi yritys.

Silmäluomet olivat taas raskaat ja kaikki hidastui kohti syvää unta...

Siirryin uneen.

Tömps tömps tömsp TÖMPS TÖMPS AU AUUUU, AI AIA AI!

Olin hereillä. Mitä helvettiä TÄMÄ nyt on?

Tömps tömps TÖMPS tömps AIIIIII AUU AUU jymps jymps jymps jymps.

Selvisi miksi vastaanoton mikropöksyllä oli tukka sekaisin. Poikaystävä, tai joku muu, oli käymässä, ja naapurihuoneessa oli panojuhlat. En tiennyt kuka pani ketä ja mihin, mutta äänimaisema oli juhlallinen. Olin kateellinen.

Ulkoministeriön silloinen osastopäällikkö Jan Store luonnehti erässä taustatilaisuudessa Länsirannan tilannetta sanomalla: "Tilanne tänään on huonompi kuin eilen, mutta parempi kuin huomenna."

Aamulla edessä olisi pitkä kokouspäivä, paperilehden sivun täyttäminen ja netin jatkuva päivittäminen. Store oli oikeassa.

AI, AI, AI, jymps jymps jymps AUUUUUUUUU.

Herätykseen oli 3 tuntia 30 minuuttia.

Perjantai 20.6.2003, juhannusaatto

Aamulla en herännyt, koska en ollut nukkunut. Sileät lakanat ovat merkki rauhallisesta yöstä. Sänkyä näytti siltä, että lakanat oli kaadettu sänkyyn suoraan pyykkikorista. Oli perjantai ja juhannusaatto.

Media on valpas väsyneenäkin ja pian odotimme kirjeenvaihtaja Tuohisen kanssa taksia kokouspaikalle. Sivusilmällä huomasin asepukeisen nuoren miehen luikkivan vastaanoton tytön huoneesta perässämme kadulle. Helppo hypellä kun kassit on keveät.

EU:n kesähuippukokous järjestetään perinteisesti juhannuksena. Suomalaiset ja ruotsalaiset ovat yrittäneet turhaan muuttaa ajankohtaa. Niinpä juhannuksen huippukokouksissa Suomen ja Ruotsin delegaatiolle oli tullut tavaksi järjestää pienimuotoiset juhannusjuhlat koti-ikävä välttämiseksi. Niin tälläkin kertaa. Juhlat järjestettiin kokouspaikkana olevan loistohotellin rannalla. Ongelma oli, että ranta oli suljettu muilta kuin virallisilta kokousvierailta.

Tiedotusvälineiden ja päättäjien suhteesta puhutaan joskus asiaakin. Huippukokouksissa syntyy helposti tilanne, jossa tiedotusvälineen edustaja tuntee olevansa Suomen asialla. Tämä toki on väärin, sillä toimittaja on lukijan asialla. Mikään ei toisaalta ole rasittavampaa kuin yhden asian ihminen, jolle jokainen kohtaaminen on taistelu. Niinpä huippukokouksen loppuhetkillä toimittajien ja päättäjien välillä vallitsee eräänlainen liennytyksen henki. Toimittajien piti tiettyyn kellonaikaan siirtyä kokouspaikan ympärille pystytetyn aidan ulkopuolelle, jotta viralliset delegaatiot saisivat olla iltamenoissaan rauhassa.

Siirryin muiden suomalaistoimittajien tapaan määrätynä aikana lehdistökeskuksesta aidan taakse. Kymmenpäinen toimittajajoukko siirtyi saman tien tummennetuilla ikkunoilla ja diplomaattikilvillä varustettuun, Suomen Ateenan-suurlähetystön tila-autoon, ja lähdimme takaisin kohti kokousaluetta. Turvamies tervehti portilla sotilaallisesti, kun meitä salakuljetettiin hänen ohitseen.

Pian olimme suljetulla hiekkarannalla, jossa EU-eliitti valmistautui viettämään viikonloppuilla. Opastajanamme toimineen suomalaisvirkamiehen mukaan tapana on ensiksi lyhyesti vierailta ruotsalaisten juhlissa ja sitten siirtyä jatkamaan oman porukan voimin. Niin tehtiin.

Ruotsalaisten juhlissa emäntänä oli ulkoministeri Anna Lindh. Kohteliaan lasillisen jälkeen siirryimme suomalaisten omiin juhliin hieman kauemmaksi rannasta jonkinlaiseen

allasbaariin. Tilaisuus eteni toimittajien ulkoministeriön virkamiesten voimin, kunnes presidentti Halonen ja ulkomaankauppaministeri Paula Lehtomäki saapuivat virallisen illallisen jälkeen noin kello 22.45. Ulkoministeri Erkki Tuomioja oli matkustanut hallituksen vuokrakoneella takaisin Suomeen heti ulkoministerin läsnäoloa vaatineen osuuden päätyttyä.

Tunnelma oli niin rento kuin se presidentin läsnä ollessa voi. Snapseja ottaneet pidättivät hengitystä, jotta henki ei haise, ja loput muuten vaan.

Presidentin läsnäolo on aina poikkeuksellinen juttu. Olipa presidentin persoonasta mitä mieltä tahansa, tosiasiaksi jää, että määritelmällisesti hän on Suomen korkea-arvoisin henkilö. Tämä jäykistää tilannetta väistämättä. Halonen yritti parhaansa mukaan keventää tunnelmaa, mutta tilanteessa, jossa hänen avustajansa on paljastunut valtiosalaisuuksien vuotajaksi, hallitus eronnut ja huippukokouksen keskeiset tavoitteet jääneet saavuttamatta, on vaikea olla koomikko. Vaikka siihen olisi kykyjäkin.

Viihdyttäjän rooli jäi ulkomaankauppaministerille. Lehtomäki kiersi vieraiden keskellä, ja kun noin parinkymmenen suomalaisen vahvuinen joukko vihdoinkin istuutui yhteisen pitkän pöydän ääreen, otti Lehtomäki tehtäväkseen laulunjohtajan homman.

Presidentti luonnollisesti istui pöydän päässä. Hänestä katsottuna vasemmalla oli ulkoministeriä tuurannut ulkomaankauppaministeri Lehtomäki. Minä istuin heti Halosen oikealla puolella, kuten Helsingin Sanomien toimittajan kuuluu.

Jonkin verran puolen yön jälkeen osa juhlaväestä alkoi olla jo juhlatunnelmissa. Presidentti sanoi hyvää show'ta vetäneelle Lehtomäelle, että vielä yksi laulu ja sitten me lähdemme.

Aamulla on ensimmäisen tapaaminen kello 7.15, kuulin Halosen perustelevan asiaa ministerille. Kun Lehtomäki oli vetäissyt vielä yhden laulun, nousi Halonen pystyyn ja ilmoitti, että nyt me ministerin kanssa lähdemme. Ilmoitus tuli toiseen päähän pöytää hienoisena yllätyksensä, mutta he olivatkin lähempänä baaria kuin minä.

Seuraavalla viikolla Iltalehti repäisi tapauksesta otsikon tyyliin "Presidentti käski villikkoministerin kotiin". Iltalehdellä ei ollut toimittajaa paikalla, joten joku läsnäolijoista oli raportoinut tapauksesta. Jutun sävy oli, että Lehtomäellä olisi kulkenut juhlissa niin kovaa, että presidentin piti käskää hänet hotelliin. Tästä ei siis ollut kysymys, vaan siitä, että presidentillä oli jo takana 18 tunnin päivä ja edessä aikainen herätys.

Juhlat hiipuivat pian presidentin lähdön jälkeen. Osa toimittajista asui hotelleissa, joihin oli matkaa 40 kilometriä ja heillä alkoi olla huoli majoitukseen pääsystä. Muutenkin veto porukasta alkoi loppua.

Koska olimme juhlissa luvatta, täytyi meidät myös salakuljettaa pois alueelta. Suomen Kreikan-suurlähestystön kuljetuspalvelut ulottuivat Neos Marmaraksen keskustaan eli kirjeenvaihtaja Tuohinen ja minä saimme kyydin kokouspaikan ja hotellimme puoleen väliin.

Kello kahden aikaan seisoin kirjeenvaihtajan ja Lehtikuvan kuvaajan Ville Myllysen kanssa Neos Marmaraksen rantabulevardin ravintolaghetossa parinkymmenen juopuneen kreikkalaisen kanssa taksijonossa. Pikemminkin taksirykelmässä.

Öinen taksijono tuo esiin ihmisen pimeän puolen maassa kuin maassa. Odotimme kärsivällisesti meitä mulkoilevien kreikkalaisten keskellä. Olimme edenneet rykelmän keulille ja meille kuuluva taksi saapui. Kun taksi pysähtyi kohdallemme, syöksyi takaa ohitsemme kaksi nuorta kreikkalaismiestä, jotka hyppäsivät hätäpäissään molemmat taksin etupenkille. Kreikkalaiset eivät osaa edes etuilla.

Kolmen miehen delegaatiomme ei suomalaiskansallisesta tavasta poiketen jäänyt ihmettelemään kärsittyä vääryyttä vaan hyppäsi takapenkille. Etupenkin etuilijat selittivät asiaansa taksimiehelle kreikaksi huutaen, minä heilutin hotellin esitettä ja toistelin osoitetta takapenkiltä hieman rauhallisemmin. Taksimies antoi katseensa kiertää ja kohautti hartioitaan. Lähdimme liikkeelle. U-käännös rantabulevardilla aiheutti torventoitotuksia, mutta Kreikassa se on lähinnä kohteliaisuus kanssa-autoilijalle.

- We are going here, kysyin varovasti kuljettajalta ja näytin hotellimme esitettä.

. Yes, taksimies sanoi.

Etupenkin kreikkalaiset huusivat toisilleen tai sitten meille. Kirjeenvaihtaja Tuohinen sai pajatuksesta tarpeekseen.

- Härmäkälähärmäkäläkäkä, hän kommentoi kreikkalaisten keskustelua etupenkien välistä.

Hämmästyneen katseenvaihdon jälkeen helleenit aloittivat entistä kovemman pajatuksen.

- Härmäkäläkälähärmhämr, Tuohinen komppasi.

Ajattelin, että jos tilanne etenee nyrkkitappeluksi, on meitä kolme kahta vastaan, mikäli taksikuski pysyy puolueettomana. Tässä vaiheessa taksimies sai tarpeekseen, pysäytti auton ja viittaisi meitä poistumaan autosta. Rahat hän sentään otti matkasta.

Kun taksi lähti jälleen liikkeelle, oikeanpuoleinen etuikkuna avautui ja edessä istunut helleeni kipusi puolittain ulos kuin itsemurhaan pyrkivä purkkiorja.

-Fucking homos!

Fucking homos kaikui vielä uudestaan, kun taksi kääntyi kulmasta ja häipyi yöhön.

Aloimme kävellä kohti parin kilometrin päässä olevaa hotelliamme.

Varusmies oli kasarmilla.

Zeukselle kiitos.

Lauantai 21. kesäkuuta 2003, juhannuspäivä

Katsoin hotellini parvekkeelta kuinka suuri kuljetuskopteri kääntyi oikean kautta Aigeianmeren ylle. Oli juhannusaamu.

Kyseisessä kopterissa matkusti myös ulkomaankauppaministeri Paula Lehtomäki ja joukko suomalaisvirkamiehiä. Helikopterikyyti Ateenaan ja VIP-linja ruuhkaisella lentokentällä lyhentäisi heidän kotimatkaansa minuun verrattuna arviolta viidellä tunnilla. Muutaman tunnin kuluttua he olisivat kotimaassa.

Olin sopinut, että voin olla huippukokousmatkalla sunnuntaihin asti. Ajatus oli varmistaa, että jos kokous jostain syystä venyy, minulle ei tule kiire lennolle. Matkaa Thessalonikin lentokentälle oli muutaman tunnin verran. Vaikka deadline kanssa painiminen on uutislinjassa työskentelevän journalistin elämässä jokapäiväistä, ei roikkuminen huippukokouksessa niin kauan, että käytännössä pitäisi jo olla lentokentällä kuulu suosikkeihini. Aiemmin keväällä Ateenan huippukokouksessa jouduin hidastelemaan lentokentän portilta koneeseen johtavassa kävelytunnelissa, jotta juttuni lähetys onnistuisi. Tähän aikaan toimimme vielä gsm-puhelimen kautta tapahtuneen datasiirron avulla. Jutun siirtyminen saattoi kestää minuutteja.

Syyskuussa 2001 New Yorkissa tehtyjen terrori-iskujen jälkeen lentämisestä oli muutenkin tullut rasittavaa. Lentokentällä oli väistämättä odottamassa pitkä turvatarkastusjono ja kentällä kuluvan ajan arviointi oli muuttunut vaikeaksi.

Olin aamulla viestitellyt Lehtomäen kanssa ja kiittänyt juhannusjuhlista. Yritin myös puolileikilläni pummata häneltä helikopterikyytiä Ateenaan. Ajattelin että pääkaupunki olisi Paradisosia kiinnostavampi paikka viettää lauantai-iltaa. Lehtomäki vastasi, että valitettavasti paikkoja on vain virallisille delegaatioille tai aviopuolisoille.

Lähetin viestin myös apulaistiedotuspäällikkö Norrokselle, jota kiitin pitkin viikkoa saamastani avusta. Kerroin myös, että pitää minun pitää kosa ministeri Lehtomäkeä, jotta pääsen kotiin.

Hoidin aamutoimet ja orientoidun juuri edessä olevaan päivään, kun puhelin piippasi. Lehtomäki ilmoitti, että valitettavasti puhemies Norros ei ole onnistunut tehtävässään, joten kotimatka pitää tehdä omin avuin. Perään tuli vielä hyvän matkan toivotukset. Nauroin ääneen. Asiat eivät voi olla täysin huonosti niin kauan kuin hallituksen ministereillä on huumorintaju tallella.

Katsoin siis hotellini parvekkeelta kuinka juhannusmorsiameni häipyi Aigeianmeren ylle. Pian muistona oli vain pakokaasuvana kirkkaalla aamutaivaalla.

Meillä oli kirjeenvaihtaja Tuohisen kanssa vielä tehtävää. Juhannuksen jälkeen maanantaina ilmestyvään lehteen piti kirjoittaa katsaus kokouksen lopputuloksiin. Jaoimme takaan kahtia. Osakseni tuli kirjoittaa mitä mieltä EU-maiden johtajat olivat olleet Ranskan entisen presidentin Valéry Giscard d'Éstaingin johtaman konventin työn tuloksista.

Yhteenvetojutun otsikoksi tuli: EU-johtajat hyväksyivät konventin linjaukset jatko pohjaksi. Kyse oli siitä, että esimerkiksi Suomi ei missään tapauksessa halunnut hyväksyä sitä, että jäsenmaat eivät enää omissa HVK-neuvotteluissaan voisi muuttaa konventin pohjalinjauksia. Suomi halusi varmistaa, että kaikista jäsenmaista on jatkossakin komissaari ja että EU:lle ei tule perustaa uutta presidentin virkaa.

Teimme jutut ja ruokimme aina nälkäisen netin. Puolen päivän jälkeen kirjeenvaihtaja Tuohinen lähti kohti Brysseliä.

Menetetty juhannusjuhlinta kotimaassa kaiheri mieltä. Ystävien näkeminen oli vuosien varrella muuttunut yhä hankalammaksi ja tämä juhannus oli mennyt pikkutakki päällä. Sinisenä kristallina parinkymmenen metrin päässä kiiltänyt meri ja valkoinen hiekkaranta toisaalta pehmensivät tunnelmaa. Päätin ottaa vahinkoa takaisin. Vaihdoin jalkaan shortsit ja kävelin kapean kadun yli hiekkarannalle.

Ranta oli rauhallinen. Maidonvalkea, aurinkoa näkemätön ihoni herättää silti huomiota. Levitin pyyhkeen, repäisin paidan pois päältä ja astelin mereen. Hiekkapohja jyrkkeni sopivasti ja pian kelluin puolipainottomana lämpimässä vedessä. Kokous oli mennyt Suomen kannalta niin kuin jotakuinkin piti. Minä olin saanut irti ja jutuiksi sen mikä oli irtiotettavissa. Ajattelin kuinka vähän lukijat tietävät siitä miten lehdessä olevat jutut syntyvät.

Lueskelin, uin ja imin rannan lämpöä itseeni. Päivä oli jo pitkällä iltapäivän puolella. Ilma oli lämmöstä paksua, eikä aika ei edennyt.

Päätin, että tämän juttumatkan työt oli nyt tehty. Keräsin pyyhkeen kasaan, laitoin sandaalit jalkaan ja lähdin kävelemään rantakatua Neos Marmaraksen suuntaan. Toivoin että taksissa kanssamme olleet helleenit olivat löytäneet tiensä kotiin eivätkä tulisi vastaan jossain kulmassa.

Ajattelin syödä juhannuksena niin kuin jouluna. Päätin mennä ensimmäiseen kadunvarren ravintolaan, joka olisi siisti ja, jossa pääsisi istumaan varjoon. Kolmas ravintola täytti



kriteerit. Istuin pöytään mahdollisimman kauas terassin kulmassa olevasta saksalaisseurueesta. Tilasin ruokalistan ja oluen. Tarjoilija nosti pullon pöydän vieressä olevasta kylmältaasta niin näppärästi, että jouduin pyytämään hieman miettimisaikaa ruokien valitsemiseksi.

Nurkan saksalaisseurue oli päässyt yhteislauluvaiheeseen. Minäkin otin sipauksen olueistani, kun kännykkä piippasi. Lähettäjä oli yllätys. En keksinyt mitä asiaa hänellä voisi olla Helsingin Sanomien politiikan toimittajalle juuri nyt.

"Kuulin että Kepun tied. pääll. M. Rajala on jäänyt yöllä Seinäjoella kunnon rattijuoppoudesta kiinni. Putkassa. Oli varmaan niin ilostunut kaikesta julkisuudesta...", luki viestissä.

Juhannusviikko 2003 oli ollut keskustapuolueelle vaikea. Nyt se kääntyi vielä pahemmaksi. Keskustan tiedotuspäällikkö teki minuun vaikutuksen ensitapaamisella. Tulin ravintola Manalaan eräänä torstaina kyselytunnin jälkeen 1990-luvun lopulla. Minut esiteltiin ravintolasalin ja baarin välisessä eteistilassa punakalle miehelle. Ojensin käteni ja kerroin nimeni sekä työnantajani.

- No sitten me olemme vihamiehiä, kuului vastaus.

Huumoria tai ei, ensituntuma keskustan tiedotuspäällikköön oli syntynyt.

Nyt Rajala oli putkassa Seinäjoella. Lähteeni oli pohjalainen poliitikko. En varsinaisesti epäillyt tiedon paikkansapitävyyttä. Lähinnä ensireaktioni oli, että miten saisin asian varmistettua juhannuspäivänä. Yksi lähde ei tässä tapauksessa riittäisi.

Olin viikon mittaan joutunut tilaan, jossa väsymys kääntyy yliaktiivisuudeksi. Olin jo hetkeksi antautunut ajattelemaan, että työt on tältä erää tehty. Mielen kääntäminen uudestaan työasentoon oli vaikeaa. Kommenttien hakeminen juhannuksena tarkoitti myös sitä, että kommentoijat saattaisivat olla juhlatunnelmissa.

Niin kuin oli ollut Rajalakin.

Vielä ei Odysseus pääsisi kotiin.

Rajala oli päähallituspuolueen tiedotuspäällikkö ja hänellä oli käsitykseni mukaan ollut ongelmia alkoholin kanssa aiemminkin. Kertatörmäilystä ei ollut kysymys. Uutinen on uutinen ja internet-aikana lehti ilmestyy joka minuutti.

Istuin kreikkalaisen rantaravintolan terassilla avattu olutpullo pöydällä. Kassandran lahti kimalsi edessäni ja lomalaiset loikoilivat rannalla ja. Minä mietin mistä aloittaa?

Numerotiedustelusta tietysti. Soitin online-toimitukseen ja pyysin heitä kysymään numerotiedustelusta Seinäjoen poliisin päivystysnumeron. Lupasin että kohta tulee uutinen

hiljaisen juhannuksen piristykseksi. Kirjoitin numero muistiin pöydällä olleeseen lautasliinaan.

Naputtelin numeron ja muutaman hälytysäänien jälkeen soittooni vastattiin. Esittelin itseni toisessa päässä olleelle ylikonstaapelille. Koetin muotoilla asiani mahdollisimman pyöreästi.

- Ymmärrän että asia on hankala, mutta koska tieto tapauksesta jo liikkuu Pohjanmaalla, niin pyydän nyt vahvistusta sille, että poliisilla tutkii Markku Rajalaan liittyvää rattijuopumusepäilystä."

Pyyntö vahvistaa paikkakunnan napamiehen rattijuopumus tuli poliisille pyytämättä ja yllättäen. Soittaja oli hänelle ennestään tuntematon, toimittajaksi esittäytyvä henkilö.

Puhelun taustalla saksalaiset hoilasivat juomalaulua, ravintolan kaiuttimissa soi bouzouki-musiikki ja kreikkalainen nuori mies kaasutteli skootterillaan juuri ravintolan ohi.

Kuulin kuinka aivot raksuttivat Seinäjoen poliisin päivystävän ylikonstaapelin päässä.

Ylikonstaapeli esitti muutaman varovaisen tarkennuskysymyksen ja sen jälkeen kertoi, että tietoni pitivät paikkansa. Tapahtumien kulku oli vielä epäselvä. Selvää oli kuitenkin se, että Rajala oli lauantaina aamuyöstä löydetty ojaan ympäri ajetun auton vierestä vahvassa humalassa, ja poliisi epäili kuljettajaksi Rajalaa.

Minulla oli uutinen. Myös Rajala tai ainakin joku keskusta oli saatava kommentoimaan asiaa. Päätin kokeilla Rajalan matkapuhelinta ja jos vastausta ei tule, kysyä kommentin keskustan puoluesihteeriltä.

Ravintolan pöydästä asiaa ei voisi hoitaa. Varsinkin Rajala saattaisi tulkita terassilta tulevan puhelun tässä tapauksessa vinoiluna. Join oluen loppuun ja maksoin laskun.

Vakuutettuani tarjoilijalle, että hänen ravintolassaan ei ole mitään vikaa nousin pöydästä ja lähdin töihin.

Hotellilla virittelin matkapäätteen kirjoituskuntoon ja kirjoitin ylös kysymykseni. Otin esille muistiinpanolehtiön ja istuin sängylle, jolla olin ennättänyt nukkua harmittavan vähän.

Kokemus auttaa hallitsemaan pelkoa. Tämä ajatus on Hannibal Lecterin.

Henkäisin syvään ja soitin miehelle, jonka ura todennäköisesti oli aamuyöstä päättynyt ojaan Peräseinäjoella. Rajala ei vastannut. Naputtelin Lankian numeron. Lankiakaan ei vastannut, mutta jätin viestin. Juuri kun aloin naputella juttua kasaan, Lankia soitti takaisin. "Olen erittäin pettynyt ja pahoillani tapahtuneesta", Lankia sanoi ensisanoikseen. Äänestä kuului läpi koettelemusten viikko. Lankia oli selvästi ollut yhteydessä Pohjanmaalle. Hän ilmoitti hyllyttävänsä Rajalan välittömästi.

"En salli tämänkaltaista laista piittaamattomuutta", hän sanoi.

Nyt minulla oli uutinen ja vahvistus riippumattomasta lähteestä kommenttien kera. Aloin kirjoittaa.

Otsikko: Keskustan tiedotuspäällikön epäillään syyllistyneen rattijuopumukseen.

Laitoin lyhyen version menemään online-toimitukseen. Mielessäni hymyilin sille, että muiden tiedotusvälineiden juhannustoimittajien rauha häiriintyisi edes hieman uutiseni takia.

Helsingin Sanomat ei ilmestyisi vielä sunnuntainakaan, mutta laadin maanantain lehteä varten pidemmän version. Alaotsikoksi lisäsin: Puoluesihteeri Eero Lankia hyllytti Markku Rajalan.

Puhelin soi taas. Soittaja oli Rajala. Rajala oli vaisu ja masentunut. Hän ei halunnut antaa kommenttia, mutta vahvasti onnettomuuden. Kertomansa mukaan hän ei muistanut aamuyön tapahtumia. Sovimme, että laitan lehteen sen, että hän vahvistaa tapahtuneen.

Oli jo alkuiltä. Sammutin matkapäätteen, pistin puhelimen taskuun, lukitsin hotellihuoneeni ja lähdin jatkamaan jo päivälliseksi muuttunutta lounasta.

Mietin mitä ihminen Markku Rajalan kotona mietitään, kun uutinen rattijuopumuksesta muutaman minuutin kuluttua ilmestyy Helsingin Sanomien verkkosivuille.

Armo kuuluu vain ihmisille, ei instituutioille.